

« بسمه تعالی »

استاد مفاخری

آئین زندگی

گردد آوری توسط دانشویان مهندسی IT (فناوری اطلاعات) اشراق

۱ - ارکان اصلی آئین زندگی را نام ببرید؟ توکل - تقوا - توبه - شکر

۲ - اخلاق چیست؟ حالت و کیفیت و باطنی که با چشم و حواس ظاهری دریافتنی نیست. صفت های نفسانی خوب و بد را بیان میکند.

۳ - اخلاق کاربردی، جایگاه اخلاق کاربردی و علم اخلاق را تعریف کنید؟

اخلاق کاربردی: کاربرد و تطبیق استدلال ها، ارزش ها، ایده آل ها درباره رفتارهای انسان.
جایگاه: امام کاظم (ع) میفرماید: بهترین دانش برای تو دانشی است که تو را برای صلاح قلبیت راهنمایی کند و فساد را برایت آشکار سازد.
علم اخلاق: علمی است که صفت های نفسانی خوب و بد و شیوه تحصیل این صفت ها را بیان کند.

۴ - الف) با توجه به درس آئین زندگی منظور از فرهنگ و تمدن چیست؟ ب) نقش اخلاق در زندگی انسان ها را نام ببرید؟

الف: فرهنگ: مجموعه ای از سنت ها، آداب و رسوم و باورها که پابندی به آن باعث تمایز قومی از قومی دیگر میشود.
تمدن: حاصل سیر تعالی فرهنگ و پذیرش نظم اجتماعی است.

ب: روح انسان مانند جسمش سلامت و بیماری دارد. - سلامت روح در سایه اخلاقی زیستن است. - نشاط، شادابی و آرامش در سایه اخلاقی زیستن است.

۵ - الف) چند کتاب اخلاقی را نام ببرید؟ ب) رابطه اخلاق با علم حقوق، روانشناسی و تعلیم و تربیت چیست؟

الف: صفت مومن - احیاء العلوم - مکارم الاخلاق - جامع السعادات - نهج البلاغه - قرآن

ب: رابطه اخلاق با علم حقوق: « اشتراک: » هر دو علم عملی اند و گزاره های آن تجویزی است. « تفاوت: » علم حقوق بصورت قانون است و ضمانت اجرایی دارد؛ اما اخلاق ضمانتش وجدان است. علم حقوق روابط مردم را در دنیا نظم میبخشد اما علم اخلاق ارتباط خود با دیگران در دنیا را نظم میبخشد. هدف اخلاق کمال شایسته است، حال آن که هدف حقوق تامین مصالح دنیوی میباشد.

رابطه اخلاق با علم روانشناسی: علم اخلاق فقط بعد اخلاقی است حال اینکه علم روانشناسی همه ابعاد وجودی انسان را مورد بررسی قرار میدهد. در روانشناسی گزاره ها هم توصیفی است و هم تجویزی؛ اما اخلاق فقط تجویزی است.

رابطه اخلاق با تعلیم و تربیت: تعلیم و تربیت اعمال هدفمند است یعنی فراهم کردن زمینه ها و استعدادها؛ حال اینکه اخلاق ضمن بیان کارهای خوب عهده دار صفات پسندیده است.

۶ - منظور از این عبارت چیست؟ " إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ " از پیامبر اکرم (ص)

من فقط برای موضوع اخلاقی برانگیخته شده ام.

۷ - اهداف آفرینش انسان و جهان چیست؟ انسان: آزمایش - عبادت - ملاقات جهان: دانش افزایی - خلقت جهان برای انسان

۸ - استاد شایسته از دیدگاه پیامبر چه خصوصیتی دارد؟

از حيله گری دوری کند و به خیر خواهی دعوت نماید. - از تکبر دوری کند و به تواضع دعوت نماید. - از جهل به سوی علم تشویق کند. - از آلودگی دوری کند و شاگردان را به نالودگی دعوت نماید.

۹ - چه عواملی موجب به دست نیافتن به علم حقیقی میشود؟ تمایلات نفسانی - شتاب زدگی - تقلید کورکورانه - پیروی از حدس و گمان

۱۰ - پندارهای غلط در مورد اخلاقی زیستن را نام ببرید؟

خلق و خوی انسان تغییر ناپذیر است. - اخلاقی زیستن مستلزم از بین رفتن غضب و شهوت در انسان میشود. - اخلاقی زیستن با آزادی انسان ناسازگار است.

۱۱ - نشانه های افراد خوشبخت چیست؟ "سخن امام صادق(ع):" چهره ای باز - لبانی خندان - بخشنده - دل مهربان - زبانی نرم و ملایم

۱۲ - فضیلت های اخلاقی (ایمانی) را تعریف کنید؟

فضیلت هایی هستند که ارتباط وثیقی با ایمان انسان ها دارد و از اهمیت خاصی (زیادی) برخوردار است.

۱۳ - اراده تکوینی و تشریحی چه فرقی با هم دارند؟

اراده تکوینی یعنی فرد خودش تصمیم بر ایجاد کاری میگیرد؛ مثل اراده انسان بر غذا خوردن. اراده تشریحی یعنی تصمیم بر ایجاد کاری اما توسط دیگران مثل اراده خداوند بر انجام عبادت اما توسط انسانها.

۱۴ - منظور از این عبارات چیست؟

"و من الناس من يتخذوا... انداداً" : غیر از خداوند کسی رو بعنوان دوست انتخاب نکنیم. - اگر کسی رو بعنوان دوست انتخاب کردیم، او را اندازه خداوند دوست نداشته باشیم. - خود را همانند کسانی کنیم که دوستشان را از خدا کمتر دوست دارند.

"انما المومنین اخوه فاصلحوا...": مومنان برادران دینی همدیگرند، بین آنها سازش برقرار کنید، امید است مورد رحمت قرار گیرید.

۱۵ - مهمترین فضیلت های اخلاقی را نام ببرید؟

فضایل اخلاقی عمومی مانند: یکرنگی، ترجیح ندادن دنیا به آخرت فضایل اخلاقی اجتماعی مانند: احسان به والدین، اصلاح بین مردم فضایل اخلاقی ایمان مانند: یقین، نماز، یاد خدا.

۱۶ - الف) محبت به اهل بیت را بررسی کنید؟ ب) منظور از تسلیم بودن در برابر خدا چیست؟ پ) آثار تسلیم بودن؟ ت) چند نوع محبت را فقط نام ببرید؟

الف: دوستی و علاقه به دیگران یا میل طبع بسوی چیزی لذت دارد. در روایات محبت به علی ابن ابی طالب باعث از بین رفتن زشتی ها میشود. ب: یعنی پیروی بدون چون و چرا از دستورات خدا، عبارت دیگر: گردن نهادن، سپردن، واگذار کردن، رام شدن پ: عزت و هیبت - مطیع شدن - مایه رضایت ت: محبت شهروندی، دوستان، انسانی، خانوادگی

۱۷ - الف) آسیب شناسی محبت با دیگران را در چه میبیند؟ ب) راه رسیدن به محبت خداوند چیست؟

پ) ویژگی فروتنان در برابر دستورات خداوند چیست؟ ت) منشاء محبت در آدمی چیست؟

الف: شایعه پراکنی - سو استفاده - دخالت کردن ب: معرفت پ: ترس ت: فطرت

۱۸ - الف) منظور از توکل چیست؟ ب) منشاء آن چیست؟ پ) راه رسیدن به آن چیست؟ ت) مراتبش (درجاتش) چیست؟

ث) آثارش چیست؟

الف: یعنی واگذاشتن کارها به کسی دیگر ب: اعتماد - ایمان پ: شناخت

ت: ۱. انسان به خدا توکل کند گویی به وکیل کار آزموده توکل کرده است. این پایین ترین درجه توکل است. ۲. انسان جوری توکل کند که هر خواسته دارد با او در میان گذارد. ۳. انسان برای خود هیچ شانی قائل نباشد. بالا ترین درجه ۴. رهایی از ترس و رسیدن به آرامش - بی نیازی از غیر خدا و دستیابی به عزت - قدرتمندی ث: پیامبر فرمود: هر کس به خدا توکل کند قدرتمند میشود.

۱۹ - الف) خوف و رجاء چیست؟ ب) راه تحصیل آن چیست؟ پ) آثارش چیست؟

ت) منظور از عبارت: "انما ذالکم الشیطان یخوف.... فلا یخفهم" چیست؟

الف: دو حالت نفسانی خوف و رجاء در شرایط خاص عارض میشوند اگر خوشایند رجاء و اگر ناخوشایند خوف است.

ب: مشاهده - مطالعه - شناخت - اندیشیدین به قیامت و حالت های مردن.

پ: در صدد تشفیغ (بالا آوردن خشم) بر نیایید - در او نام جویی راه نیافته باشد - نفسش سخاوتمندانه از دنیا چشم ببوشد - به گناه اهتمام نوزد
ت: این شیطان است که " دشمنانش - دوستانش " را میترساند از او نترسید ، از من بترسید.

۲۰ - اهمیت و تشویق ازدواج از دیدگاه علم اخلاق :

الف: ازدواج سنت رسول اکرم است ؛ روی گردانی از آن ، روی گردانی از دستور رسول خداست.
ب: ازدواج زمینه بدست آوردن نیمی از دین و نیم دیگر با پرهیزگاری . پ: کسب روزی با ازدواج عاقلانه مقدرتر است .
ت: هر کس تا آخر عمر ازدواج نکند ، لحظه مرگ بدترین مرده شناخته میشود.
ث: دختران و پسران به مثابه میوه درختان هستند که باید در زمان مناسب چیده شوند.
ج: برای هرکس که باعث ازدواج دیگران شود پاداش در نظر گرفته میشود.

۲۱ - الف) منظور از عبارت : لسان جریمه صغیر جریمه کبیر چیست؟ (ب) چهار ضرب المثل در مورد زبان بنویسید؟

(پ) از نظر آیین زندگی زبان لجام گسیخته چه زبانی است؟ آثار این زبان را نام ببرید؟ (ت) راه مهار کردن زبان چیست؟

الف: زبان چرمش کوچک اما چرمش بزرگ است.

ب: زبان درنده ای است که اگر رها شود گاز میگیرد. - کسی که درست و استوار سخن بگوید دلیل فضیلت اوست. - زبان صاحبش را به بی راهه میبرد. - اگر در چیزی شومی باشد ، آن چیز زبان است.

پ: مسخره کردن ، تهمت زدن ، غیبت کردن ، دروغ ، سخن چینی ، نام زشت خواندن
مردم ، ارتکاب گناهان ، برانگیخته شدن فتنه ها ، پاسخ های درست شنیدن

ت: عادت های درست انجام ندادن - بی اندیشه سخن نگفتن - سخن را جزء عمل دانستن - پرگویی نکردن

۲۲ - الف) از دیدگاه دانشمندان علم اخلاق ، صبر را تعریف کنید؟ (ب) نظر غزالی در این مورد چیست؟

پ (برداشت شما از این عبارت چیست؟ " الا الذین آمنو و عملواالصالحات ... "

ت (آثار صبر را نام ببرید؟ (ث) نراقی راه دستیابی به صبر را در چه میداند؟

الف: عبارت است از ثبات نفس ، مقاومت در بلاها و مصیبت ها ، به عبارت دیگر باز داشتن خود از انجام کاری (حبس)

ب: پایداری انگیزه دینی در برابر انگیزه نفسانی پ: ایمان - عمل صالح - صبر - تشویق به حق - توصیه به خویشن داری

ت: رسیدن به هدف - عزت و سربلندی - بدست آوردن پاداش
مصیبت اندک است و دانستن این که بی صبوری سودی ندارد - ملاحظه ی حال کسانی که به بلایی مبتلا شدند و صبر پیشه کردند.

۲۳ - الف) شکر چیست؟ (ب) دلیل شکر گذاری انسان های خوب « مومن » چیست؟

پ (غزالی منشاء دلشادی کسی که نعمتی به او میرسد را چه میداند؟ (ت) ویژگی های همسر خوب چیست؟

الف: به معنای: شناخت - سپاسگذاری - اطاعت ب: فطرت سالم - توجه و دانستن اینکه نعمت ها مال خداست.

پ: چون نیازی از نیازهای او برطرف شد لذا خوشحال است. آن نعمت را نشانه تقرب و توجه می داند.

ت: ایمان و خود باوری - عفت و پاکدامنی - هم کفو بودن « مثل هم بودن » - نیک خلقی

۲۴ - الف) اخلاص و منشاء و آثار آن را نام ببرید؟ (ب) اعتدال و آثارش را بیان کنید؟

پ (حقوق و وظایف متقابل همسران نسبت به هم چیست؟

الف: اخلاص: خالص ساختن قصد از غیر خدا ، بعبارت دیگر پیراستن از آمیزه ها (مخلوط ها) منشاء: یقین و نتیجه علم

آثار: رساندن آدمی به سعادت . آرامش روحی و روانی . سزاوار پاداش و بهشت. ب: حد وسط هر چیز را اعتدال گویند. آرامش ،

دوری از گناه ، بی نیازی از دیگران

پ: رعایت حقوق عمومی - مهرورزی - همدلی و همراهی - تامین نیازهای جنسی - تامین نیازهای اقتصادی - نیک رفتاری

۲۵ - همیاری: کمک کردن ، یاری کردن همت: تلاش پر: نیکوکاری اِثم: گناه عُدوان: دشمنی عُضَب: خشم عُجَب: خود شیفته
حَسَد: دوست دارد چیزی که دیگران دارند را داشته باشد. تکبر: خود بزرگ بینی طمع: زیاده خواهی ، امید نامطلوب

۲۶ - الف) علت همیاری و ناهمیاری با دیگران را ذکر کنید؟ (ب) اهتمام به امور مسلمانان را نام ببرید؟

پ (معروف و منکر چیست؟ آثارش را نام ببرید؟) ت (شرایط امر به معروف و نهی از منکر را فقط نام ببرید؟

الف: رسیدن به منافع مالی و جانی ب: برآوردن و رسیدگی به نیازمندان - کمک و خدمت به درماندگان

پ: معروف: شناخته منکر: ناشناخته آثار: برقراری عدالت، حاکمیت و تقویت مومنان، اجرا شدن دستورهای دینی

ت: بداند نصیحت کردن اثر میگذارد - بداند نصیحت کردن موجب ضرر برای او و خانواده اش نیست - بداند فردی که مرتکب شده قصد تکرار آن را دارد - بداند عملی که دیگران مرتکب میشوند حرام است.

۲۷ - الف (آثار عدل و راه عادل شدن، فرق آن با احسان، مصداق احسان و آثار احسان را بنویسید؟

پ (از دیدگاه امام علی منشاء گذشت چیست؟) ب (آداب معاشرت و حقوق انسان ها بر یکدیگر را نام ببرید؟

الف: آثار عدل: رواج، برکت، بزرگی، بهبود. فرق: احسان یعنی نیکوکاری، عدل یعنی حق هر صاحب عدلی را ادا کردن.

راه عادل شدن: شناخت حقوق دیگران - غلبه بر موانعی که بر مسیر عدالت ورزی وجود دارند. مصداق احسان: کمک، خدمت، گرامی داشتن مردم - تلاش برای رفع نیازمندی. آثار احسان: عظمت، محبوبیت، همراهی خداوند، جلب نعمت، دفع بلا.

ب: مردم یا برادران دینی هم اند یا هم نوع اند، همین اقتضا دارد همدیگر را ببخشند. انسان همواره در معرض خطا و لغزش است. همانطور که خدا میبخشد، ما هم باید همدیگر را ببخشیم.

پ: احسان به والدین - نیکی به خویشاوندان - رعایت حقوق همسایه ها - دستگیری از فقرا - حُسن معاشرت با دوستان

۲۸ - الف (آثار گذشت « بخشش » را نام ببرید؟) ب (منظور از قول سدید چیست؟ شرایطش را ذکر کنید؟) پ (شرایط سخن خوب را بیان نمایید؟) ت (راه نیکو سخن گفتن را فقط نام ببرید؟

الف: طول عمر - جلب و جذب مردم - عزت - پاداش - از میان رفتن کینه ها

ب: قول: محکم، درست، استوار شرایطش: مطابق با واقع باشد - بیهوده نباشد - پیامدهای نادرست نداشته باشد.

پ: از روی علم و آگاهی باشد - به جا سخن بگویند - پیامد های سوء (نامناسب) نداشته باشد - به اندازه سخن بگویند.

ت: پیش از سخن گفتن درباره آن ببیندیم - سخن گفتن را بخشی از اعمال و رفتار خود بدانیم.

۲۹ - الف (منظور از هوای نفس چیست؟) ب (آثار آن چیست؟) پ (مفهوم و منشاء گناهان در چیست؟) ت (پیامدهای آن را نام ببرید؟) ج (منظور از این آیه چیست؟ " اولئك الذين طبع الله على قلوبهم ... "

الف: خواهش ها، گرایش ها، میل ها ب: گمراه شدن، خواری، سختی، نابود شدن پ: مفهوم: تجاوز از مرز ها، سرپیچی

منشاء: شهوت، غضب، تبعیت ت: فاسد شدن قلب، دچار گرفتاری، حبط (نابودی) عمل ث: یاد خدا و مرگ، تنفر، اعتراف

ج: کسانی هستند که گوش دارند نمی شنوند، چشم دارند نمی بینند، دل دارند نمی فهمند، این ها آدم های قافلی هستند.

۳۰ - الف (آثار حسد را نام ببرید؟) ب (منشاء حسادت چیست؟) پ (آثار غضب را نام ببرید؟) ت (آثار تکبر را بیان نماید؟

الف: از بین بردن آرامش، اعمال نیکو، دین، ایمان ب: دشمنی، رقابت، تکبر، خباثت، تعذرت (باب میل نبودن)

پ: نابود کردن عقل، از بین رفتن ادب، ایجاد ناراحتی، بیدار شدن کینه ها

ت: اختلال در توانایی، مقاومت در برابر دعوت، خوار شدن، عذاب الهی

هِمَتِ بَلَنْدِ آئی که مردان بزرگ ؛ هِمَتِ بَلَنْدِ به جایی رسیدند

